

liberale Opfattelse af den private Ejendomsret til Jorden har spillet Fallit, at det absolutte Selveje, taget som Helhed, gør Landbrugerne til Jordspekulanter eller Prioritetsbestyrere for Kapitalen, altsaa kun er til Gavn for nogle faa, til Skade for det samlede Samfund. Derfor er det ganske fejlagtigt, naar Mindretallet i sin Betænkning lader, som om vi fra alle Sider er enige om at betragte Selveje som den under alle Forhold absolut heldigste Besiddelseform. Det ligger der aldeles ikke i Udtalelsen. Naar vi overhovedet er gaaet med til at gøre de Fæstere, som Lovforslaget her omfatter, til Selvejere, er det kun sket under Hensyn til den historiske Udvikling, der er foregaaet, til det private Livsfæstes daarlige Sider og til det Faktum, at de tilbageblevne Fæstere nu er saa faa, at de efter alt det passerede ogsaa har et vist Krav paa, at denne Overgangsform forsvinder. Det er disse rent praktiske Betragtninger, der har bevæget os til at gaa med, og disse kunde fra alle Sider, synes jeg, være tiltraadte, uden at man raabte Hurra hverken for den ene eller den anden Besiddelseform, om hvilke der i øvrigt har hersket afgørende principiel og vil herske afgørende principiel Uenighed indenfor de forskellige Partier.

Naar vi har tiltraadt Lovforslaget, som det nu foreligger i Flertallets Skikkelse, er det altsaa, baade fordi vi synes, at der burde skaffes Ro om dette Fæstespørgsmaal, forinden vi gaar over til det næste Punkt paa Dagsordenen: at skabe mere tidssvarende Besiddelsesformer i hvert Fald for visse Dele af Landbruget, og fordi der til Landbruget er knyttet denne Art af Huslejelov, en Beskyttelseslov til Fordel for Huse paa Landet i Flertalsændringsforslagets § 17 og Resten. Det er meget langt fra alle Bestemmelser i det ændrede Flertalsforslag, der tilfredsstillende, og tillige savner vi enkelte Bestemmelser. Navnlig savner vi § 9 i det oprindelige Regeringsforslag, hvorefter Sælgeren af Fæstegaarde til Statskassen skulde afgive en Tiendedal af Købesummen for Ejendommens Jordtilliggende. Samfundet, som i sin Tid paa lagde denne Fæstetvang, har, synes jeg, et billigt Krav paa at faa Erstatning — jeg turde maaske sige Erstatning med lidt Dyrtidstillæg, som Forholdene er nu —, naar Fæstetvangeren igen falder bort, og vi beklager, at man ikke her fra dette Sted, hvor man særlig skulde vaage over Samfundets Interesser, har villet være med til

at opretholde denne Paragraf. Som en ringe Trøst for dette Savn har vi opnaaet, at ogsaa Venstre har bevaret Forslagets § 16 som Statens Ret til at overtage de Ejendomme, som ikke i Løbet af 5 Aar er overdragne til Selveje. Det er jo altid en lille Fjer i Hatten, en lille principiel Indrømmelse, hvis Værdi maaske dog noget svækkes ved, at den ingen praktisk Betydning vil faa. Jeg behøver derfor ikke at blive betragtet som særlig uhøflig, naar jeg ikke bringer en ligefrem officiel Tak, fordi Venstre er gaaet med til denne Bestemmelse.

Hvad særlig Afsnittet om Brug af Huse paa Landet angaar, har vi med Glæde kunnet tiltræde dette Afsnit, ikke mindst under de nuværende Boligforhold, hvor der navnlig for Lejehuses Vedkommende tiltrænges effektiv Beskyttelse mod, at Lejeren jages fra Hus og Hjem. I saa Henseende er der særlig Grund til at fremhæve, at alle Lejemaal, der falder ind under § 18, med det samme kan kræves fornyet indtil 1. April 1927. Ogsaa Erstatningsbestemmelserne i § 21 finder vi gode og retfærdige overfor Brugeren, naar han til sin Tid skal fratræde Ejendommen. Ligesaa synes jeg, at paa den anden Side § 22 gør Ret og Skel overfor Ejeren. Afgrænsningen i § 28 har vi ogsaa været med til, og vi hilser med Glæde, at Venstre er gaaet med til de Kommissioner, der indføres i § 17 som praktiske Mellemlid mellem de to Parter og Ministeriet, der vanskelig vilde kunne overkomme i hvert Fald nogenlunde hurtigt disse Strids-spørgsmaals Afgørelse.

I øvrigt skal jeg ikke, efter hvad der fremgaar af Betænkningen og efter Udtalelserne fra de ærede Ordførere, opholde mig nærmere ved flere af Ændringsforslagets Detailbestemmelser og vil derfor slutte med nogle Bemærkninger i Anledning af de Udtalelser og de enkelte Ændringsforslag, der er fremkommet fra det ærede Mindretal, det konservative Folkeparti. Disse Ændringsforslag mener jeg ikke at kunne tilraade at stemme for, idet de enten tilsigter at forandre Lovforslaget, særlig i Godsejernes Interesse ud fra Godsejersynspunkter, eller ogsaa er uden væsentlig Betydning eller endelig i direkte Strid med de Bestemmelser, vi særlig sætter Pris paa. Hvad den Bestemmelse i Forslaget angaar, som det konservative Folkeparti stærkest bekæmper — om end væsentlig af mere juridisk formelle Grunde —, nemlig Forslagets § 1, 2det Stykke, vil jeg kun sige, at jeg først ved at læse Mindretallets Betænkning har opdaget, at